

Inuit SiKalunut SakKuunik Aivigijausok

SiKalinnik ikilliumigiamut atuttausok, Kaujisannik ammalu piniannigijausok Kanuittailinimmut suliaKattiujujut Inuit nunagijanginni

Merz 2010

SUNAIT KAJUSIUTIKASONGUMMANGÂMMIK IKILLIUMIGIAMUT SIKALINNIK ATUKATTANIK NUNAKAKKÂSIMAJUIT NUNAGIJANGINNI?

*Naittotitausimajut
sulijugigianginnut atuttausot
ilingajumut Inunnut*

Allatausimajut ukuninga:
UKautjigijajet Asianginnut Ilinniagutausonik

ᐃᓄᐃᑦ ᐅᑦᑕᑦᐃᑦᐅᑦ
Inuit Tuttarvingat

National Aboriginal Health Organization (NAHO)
Organisation nationale de la santé autochtone (ONSA)
ᐅᓄᑕᑦ ᓄᓇᑦᐅᑦᐅᑦᐅᑦᐅᑦᐅᑦ ᐃᑦᓄᐃᑦᐅᑦᐅᑦᐅᑦᐅᑦᐅᑦ ᐅᐅᑦᐅᑦᐅᑦᐅᑦ

SUNAIT KAJUSIUTIKASONGUMMANGÂMMIK IKILLIUMIGIAMUT SIKALINNIK ATUKATTANIK NUNAKAK-KÂSIMAJUIT NUNAGIJANGINNI?

Naittotitausimajut sulijugianginnut atuttausot ilingajumut Inunnut

Tugâgutigiluattanga tâpsumaup allaKutiup

Tânnâ naittotitausimajut nalunaittisijuk suliagijaujunik, kiggatotigijaujunik ammalu piniannigijaujunik nalunaisimajavuttinik Kimigguniagatta sulijugigasugiamut atuttausonik siKalet ikilliumikKulugit Canadami ammalu nunatsualimâmi. Isumattinut, tamakkua atuttausot ilinganiKatsiajut upvalu atuniKatsiajut Inuit nunagijanginni. Ilonnangit atuttausot nalunaisimajavuttinik ilautitaugunnangitut tamâni naittumik allaKutimmi, immakâ ammalu Kimaigajasimavugut ikittunik piujogajattunik! Tâvatuak, tamanna piujogajattuk pigiasitigijaujunik Kaningitukkut ilinniagutaugajattunik (Merz-imit tikkulugu Mai 2010) ikajugasugiamut Inunnik suliakattijaujunik Kanuittailinimmut ammalu nunalet suliakattijaujunik pigiasigiamut upvalu nutângutitsilutik suliatsagijanginnik ilinganiKajunut siKalet ikilliumititsigiamut piggautigigasujanginnik.

Nâjinningani

Ilonnakasângit atuniKatsiajut atuttausit nalunaisimajavuttinik tamâni iluani naittotitausimajop akKitausimajuk isumagillugu taimâtsainak timiKutet Kaujimajaujunik, atautsik tukitâgutitsijuk tugâgutijumik uKumaigijaujunik, nalunaittisijuk Kaujisattaugialinnik ammalu pikkujaliangugajattunik sittutigasuagianginnut. Tânnâ ilonnâgut timiKutet Kaujimajaujut tigujautsiasimajuk siKalinik ikilliumititsigiamut ilisimallagijunut nunatsualimâmi. Asiagut uKallugu, napvâlaungilagut atautsimik piunitsaugajattumik atuttausomik upvalu nutâmik "sakkumik"uvattinik ikajugajattumik uvattinik.

AtuliaKigiamut sulijunik atuttausonik

Takuvugut anginippâmik sulijugijumik atuttausomik ilingajumut nunaKakKâsimajujunut nunatsualimâmi taikkuanguvut takutitsijutsulijugikajunikammaluilinganiKatsiajunutkinakkutuinnanutammalukatimattijunutilauKataujunut. Sivuppiasiasimajut suliangujut sivukkatilet kajusiutiKatsiasonik inunnik ammalu atutlutik atugatsanik ilinganiKatsiajunik taikkununga inunnut. Inuit NunaKakKâsimajuit nunanginni isumaKatsiajut sunait "suligaluammangâmmik"ammalu sulingitunik kajusiutigijausonik. Taimaimmat, tigumiajangata sivukkatet/itsivautaup ammalu inotsianguninga attuilagijuk sivuppiasianinganik suliagijaujop. Taimaimmat pitjutigilungitauk Kanuk atunikajut pitsiatiginiammangâmmik atugiamut atânettunik, tâvatuak ilisimagiamik ammalu inotsiagiamik Kanuk pinianniKammangâppit.

Atuinnaujut atuttausot

Piujunik pitaKavuk atuttausonik atuinnaujunik inunnut suliakattiuKattajunut Kanuittailinimmut ikajutsialangajunik. Tâvatuak, ilonnakasâtik suli pitâgialet atujop maligajattanginnik atuaganik upvalu sungiutigijausonik atuttaugajattunut Inunnut. Sulijugikigiamut ilinniagutet imâk pilangajuk, ilainnangagut, tâpsuminga ikajulluni. Nanituinnak atuinnaupat, ilinganiKalluni atuttausonik nalunaijavuttinik atâni atuinnaujut inunnut siKalet atugunnaigiamut Aivigijausok (ITN) Kagitaujangita Kaujigasanginnik omununga: www.InuitTobaccofree.ca.

Tungavik ammalu ikajotet

Ilgiallugu sakkitsigiamut ilinganiKatsiatunik atuttausonik ilingajumut siKalinut ikilliumititsigiamut, Kaningitukkut ilinniagiamut ajunnangitumik tungaviKajuk ilijausongujumik ullu tamât suliagijausonik Kanuittailinimmut suliakattijunut ikajuKatigellunillu piniannigijaugasujop atigusinginnik annigijanginnik ilinniavigigumajanginnik.

Nâjinnik

Suliakallutik naittotitausimajunik taimâtsainak kajusinginnaniattuk ammalu nutânik pitakanginnakuk piusigijaugajattunik, upvalu tusaumigisimajangitavuttinik upvalulonnet ilautitsigunnangitavuttinik tamâni. UKautjau gumavugut isumaKagutsi sunagiallakiaq ilautitaugialik tamaunga allalusi omunga: itn@naho.ca.

Sulijugikannik atuttausonik ilinganiKatsiajunik Inunnut

katingatitsimavugut sulijugijaujunik atuttausonik nalunaittausimajunik atânettunik katingaKatigejunik:

- A – Nunalimmi – inikajunik atuttaujunik
- B – Inosuttuit
- C – Ikajugiatte katimattet ammalu ikajutte kinakkutuinnait
- D – Ikiliiumittisigiamik attutaujunik sikaret isinginnik
- E – ânniasupvet – inikajunik atuttaujunik
- F – Ilinnianik ammalu piniannigijaujunik Kanuittailinimmut suliakattijunut
- G – Kagitaujammejunik atuttausot, ammalu
- H – Canadalimâmi nukKagiamut phonningit

Ilangit piniannigijaujut atautsituinnaungitumut ilijaugajattut, tâvatuak atausiatuinnatlutik allatausimajut. Atuttaugalajut inikajut Canadami, asiagut allataungikuttik ammalu "Taggâni"ukautajut ilinganiKajut Inuit nunakKatigengituni.

	ATUTTAUJUT	NALUNAITTAUSIMAJUK
A	<i>Nunalet-inikajut atuttaujut</i>	
1	Mikijuit kenaujait tuniggutausimajut ilingajunut nunalet suliangujunut ilingajunut Nunalet Kanuittailinimmut kiggatuttiujunut (CHR) upvalu asinginnut suliakattijunut nunalet Kanuittailinimmut, paitsijinnut, ilinniatitsijinnut, asigiellanullu. Suliakagiamut nunalet piniannigijaujunik suliangujunut sollu. Sikarelugatik tanasinnik ammalu sakKigajattunik; allanguajunik salakumautinnik, sunagiellanillu. Suliagijausimajut Nunavik-mi (Taggâni Quebec-imi) ammalu Nunavut suliagijautluni Suliakapvingani Kanuittailinimmut NiKitâtitsijikkunullu.	Akigijangit akungani \$1,000–\$2,000. Pitâgialet suliagijaugianganut aulatsijitsanik aulatsigiamut nunakKatigengituni suliagijaujunik.
2	Kanuittailinimmut ammalu atuatsigiutsagiamut katitsuinik unikkausinik pitjutigillugit piusigijausimajunik sikarekattasimajunik inutuKannit, nukKasimalittunik sikaregiamut unikkauset, sikarekattasimajunik Kanimmaset unikkauset ilagengujunit, sunatuinnanillu. Inosuttuit apitsutillugit, sanak, adjiliugigalak ammalu takugatsautillugit unikkauset atuagakkut upvalu nâlautikkut. Suliagijautillugit Pauktuutit Inuit Annait Canadami Nunavik-mi ammalu Inuivaluit nunagijanginni NunakKatigengituni Nunatsuami (NWT).	Angutikattajuk adjigengitunik akKitaumajunik nunagijaujuni. Akikittotluni. IkajuttiKaglialet ilisimallagijunit ikajugiamut sanattaulippat ammalu takujagiattutaulippat atuagak.
3	Aniqaattiarniq – Anitsâsiannik (ilinniavimmi atuttausok, nunaliujunut atuttausok ammalu siKalinnik atugunnainimmut atuttausok atuinnaujut) pisimajut Pauktuutit Inuit Annait Canadami. CHRs ammalu asingit siKalinnut ilinniatitsinik atutlutik atugatsanik ilinniagatsanik sakKititaujunut.	Atautsik atuniKatsiasimajut sivungani suliatsait pigiasimmata siKalet ikiliiumittigiamut taggâni. Pigiasilauttuk nâjinningani 1990-ni suliagijautluni Pauktuutit Inuit Annait Canadami ammalu atuliaKittitausimajut nanituinnak taipsumani. Mâna atuttaulugunnaituk, tâvatuak atugatsait suli atuttaujut nunaliujuni.

	ATUTTAUJUT	NALUNAITTAUSIMAJUK
4	<p>ÂkKítaumajut sikaregunnaigiamut apomautauKattajut ilonnginnut nunaliujunut: ilautitsigajattuk tamâgennut sikareKattajunut ammalu sikareKattangitunut uKatsiatlutik sikaregunnaigiamut sitontingit âkKitlugit. SâlaKajutsait pitaKatlutik. Kajusikkulugit sikareKattangitunut – piluattumik inosuttunik – pigiakKunagit.</p>	<p>Avittusimut inumarinnut ammalu inosuttunut apomautauKattajunik, ammalu ilanginni ilinniavinnut ammalu nualiujunut apomautauKattajunik. ÂkKisuillutik adjigengitunik apomautauKattajunik AtuliaKittitfaulluni ilonnginni nunakKatigengituni taggâni.</p>
5	<p>Nunalimmi iluani ilauKataunnik Kaujisannikut: kajusinginnaniattumik akuni ilinnianikkut ammalu piniannigijaujunik suliangujunik Kaujisannikut ammalu KimigguKattalutik – iluanulluasiak suliagijaujunut. Pigumajaujunut nunalimmiunik. Immigolingajunik inunnik ammalu katimattiujuunut ilauKataujunut ilauKulugit nunalimmiut. <i>Asiangutitsinik piusituKaujunik sikareKattajunut</i> nunalet – iluani ilauKulugit Kaujisannikut Inuvialunni nunakKatigengituni satusattausimajop.</p>	<p>ilinniatitsinik ammalu ikajuttigennik nunalet aulatsijinginnut ammalu inosuttuit katimattiginnik. KaujisaKatigellutik ilinnianimmulu ammalu piniannigijaujunik. Kaujisalualugatik ikajuttigeluallugit inuit imminik aulatsisongugiamut inosinginnik (tamânilli ilinganikalauajunut siKalinnut). IlauKatautillugit sikaregunnaigiamut apomautauKattajut, katimattisinnik, inosuttunut, adjigengitunik ilauKataukattanik nunalimmi: ilinniavini, nunalet kaunsalikutinginnik, ânniasiapvini, asigiellanillu.</p>

	ATUTTAUJUT	NALUNAITTAUSIMAJUK
B	Inosuttuit	
1	<p>Ilinniavinni sâlakumautik ilinniavimmejunut ilingatillugu sanagiamut atuttaugajattunik nukKagiamut atuttausonik: nivingasonik, taggajânik, asigiellanillu. Ilinniavimmejut sanagalallutik sunatuinnanik atuttausonik, nunalet ilauKatautillugit sâlaKajutsanik anniginiattunik.</p>	<p>Ajunnangitotluni âkKisuigianga ammalu akikittoluni. Piujotluni KaujimajaukKugianga.</p>
2	<p>Sikaregunnaigiamut apomautauKattajut ilinniavimmejunut. PitaKallutik sâlagijauniattunik kajusiutiKatsiasimajunik ilauKatausimajumut sikaregunnaisimajumut akunigalak. IlauKataugajammijut sikareKattangitut: Kaujitsialutik pigumasimanninginnik sikaregumaigiamut ammalu kajusikkulugit sikaregunnaigiamut ammalu siagugiangulippat sikarettailikKulugit.</p>	<p>Tâna nanituinnak atuliaKittitfaugajattuk Canadami unningijangit ilauKataujut adjigelugatik takunnâtuinatlugit piggautigijangit Kaujimajautigianga ammalu ikajuttauninga kajusiutigijaugumajop.</p>

	ATUTTAUJUT	NALUNAITTAUSIMAJUK
3	InosuttoKatigek ilinnianik siKalet pitjutigillugit. SâmiKatigellutik katimannikut sitamanik ullonet inosuttuit annigjautillugit ilinniavimmit upvalu ânniasiapvini ilinniagamut ukumaigijauKattajunik sikalinnit ammalu Kanuk Kaujittisigajmmangâmmik asimminut. Pauktuutit Inuit Annait Candami, Nunavik ammalu Nunavut Suliakapvimit Kanuittailinimmut ammalu Inuligijet kiggatuttingit ammalu Nunatsuami.	ilinnianik mikijollutik katingaKatigejut atullutik <i>Sikaregiamik Piungitadaluk</i> atuttausok atuagak. PigumakKujiluallutik ilinniagamut pitjutigijaujunik ammalu pivalliatitsilutik ilinniatausonik tukisititsigiasongugiamut asinginnut.
4	Takujautitsilutik: Inosuttumut tasiugiattausimajumik, inummaret-tasiugiattausimajumik sikaregunnaigiamut atuttaugajattumik ilinnivinni sanagamut atummagittunik KaujimajaukKujaujunik sikaret pitjutigillugit ammalu naisinimmut sikarenik kampaniujunut. Ottawa Inuligijet Kanuittailinimmut.	tusagatsaligijujunik atullutik sâlakumautillugitk ilinganiKajunut ilinniavimmejunut titigattautillugit KaujimajaukKujaujunik, taggajânik, nâlautikkogatsanik, Kagitaujatigut (kitigattausonik) inunguanik, ammalu allatausimajut ilijausonik takujautitsilutik Kimigguanginnut.
C	<i>Ikajuttet katingaKatigejut ammalu ikajotitsait kinakkutuinnanut</i>	
1	Aukati KaiPaipa: sikaregunnaigiamut ukautjigianikkut ilingajut Maori pisimatluni Maori. NukKatuinngiamut ikajuttet pivalliatitausimajut ilinganiKatsiatluni kinakkutuinnanut ilinganiKatsiatluni taipsumunga nukKagasuajumut âkkitausiasimajut pigijaugjalinnik. Aotearoa/New Zealand.	ikattigijanga nalunaitsiKattajuk kinatuinnamik atuinnaulittumik nukKatuinngiamut, Kaujigatsanik sakkititsiKattajuk. IkilliumititsiKattajut pannaigutiKatluni maggonut sitamanullonet woginik. Sungiutisasongugiamut atuinnauKattamijut sikaregunnaisongugiamut. Asinginnik atugatsanik atuinnautitsiKattamijuk sikaremik asiagut nipitagutet kutuilu atuinnautitauKattajut. Attait woget nâgaimmata, ikajuttaugimajut sikaregunnaisot. TakujauKattatlutik pingasuit takket nâgaimmata Kanuk pitsiatigillimmangâmmik taimailijauulluni atautsimik jârimi, phonnikut upvalu ânniasiapvilialluni.
2	UKâlajuk' Piujumik ikkiamik: Australian NunalituKait SiKalet Aulatsigiamut Atuttausok ikajotik ilinniatitsigiamut sikalinnik ilinniatitsiKattajunik.	nunalet pivalliatitsigiamut ammalu sikaregunnaigiamut, piniannigijausok atuttauluni atautsikut ukâlaKatigennik ammalu atuttausongummijuk katimaKatigejunut.
3	NukKak Sikaregiamut: NukKagiamut atuttausok taikkununga suliaKaKatigeKattajunut Annanik. Pitalik malittaugajattunik katimajet itsivautanganut ammalu atuagait tuniukkatausonik.	ilinaniKajut taikkununga ukautjigijajujunut sikareKattajunut upvalu katimajet itsivautaKajunut.
4	Kittaingannik ammalu PigatsaKangituk-nukKangagalâllutik tallimanik minotinnik. Ikittainikkut piniannikallutik sikarengimagillutit. Canadami katutjikatigengujuk ilinganiKajunut Annanik ammalu ikittainikkut.	ilingajuk angajukKângujunut, ilinniatitsiKattajunut, pingujunullu ukautjigijajujunut tasiugiamut uiggasunik inosuttoKâtlutik ammalu ikajutlugit inosiKagiamut inotsiangujumik.
5	Uppinikkut isik: attanik – woginik katingaKatigennikut nukKagiamut sikarenik ulugianagajattuk suliangujuk. Wabano Suliakapvinga ilingajumut NunaKakKâsimajujunut Kanuittailinimmut, Ottawa, Ontario.	ikajuKattajuk immigolingajunik kinakkutuinnanik piusigijajujunik ammalu apomautauKattajunik nukKagiamut sikarenik.

	ATUTTAUJUT	NALUNAITTAUSIMAJUK
6	<i>Ikajunnik Annanik NukKagiamut-Malittaugajattuk taikkununga ikajuttaugiaKangitunut nukKagiamut SuliaKattijunut.</i> BC AngajukKâsuat Kanuittailinimmut.	AtuttauKattajut akkusâjunut, Canadami PitsaKajunut Nigitsiagiamut Suliangujuk katimajet, asigiallanilla. "Mikijuk nukKagiamut Atuagak" ikajuKattajuk inosinnisanik ammalu inummarinik annanik nukKagiamut.

	ATUTTAUJUT	NALUNAITTAUSIMAJUK
D	<i>Ikiliiumittisinik sikarettausimajunik attutaugiamut isinginnik</i>	
1	Sikariupviutausongungitunik illuit Kaujisattausimajut ammalu ilaukKujitlugit Illugijaujut nalunaikKulugit illuit sikarepviutaugikangitunik.	AtuliaKittausimajuk Nunatsuami ammalu Nunavik-mi. Sulijut ukausest atuagait pitakatlutik ilmanigijauKattajunik isinnit ammalu Kanuk ikiliiumittitaugajammangât ammalu nalunaikkutattâtautlutik illuit sikarepviutaugiaKangitunik.
2	<i>Tungujuttanik Ikumanik Suliagijausimajuk</i> sakKittitauluasimajuk KaujimajaukKutlugit nunalimmiut pitjutigitlugu sikarettausimajuk isinga piungitonningani.	Silami upvalu tutsoni ikumak tautsetausimajuk tungujuttamat ikumamat ukagiamut sikarepviutaugiaKangituk illuk. Suliagijausimajuk Nunavik, Nunatsiavut (satjugiami Labradorimi) ammalu Nunavut.
3	STARSS uliagijausimajuk (Pigiasillutit isumajâgutikagiamut sikarettausimajunik isimmik) kajusikKulugit anânaujut paigigianginnut sugusinginnik sikarettausimajunik isinnik. AtuliaKittausimajuk CPNP aulatsijinginnut ilaukatautillugit pitsaKajunut nunalet katimattijunut	IkajuKattajut annanik taikkununga atuinnaungitunik nukKagiamut, ilaukKujikattajut atuinnauninginnut, anânaujunik ikiliiumittisikattajuk sugusinginnik attutaugiamut sikarengita isinginnik, namminimminik ikiliiumittisilluni sikaregiamut, ammalu ikajuKattamijuk nukKainagiamut sikarenik, pigumatuappata.
E	<i>ânniasiuipvini - ottutauKattajut</i>	
1	Asinginnik sikarenik atuttauKattajut kiggatuttaulutik ânniasiuipvimi sivullimi Kaujisattauluni Kanuk najuttikammangât sikarenik.	Sikaregunnaigimut kutsuit, nipitagutet, annitiuget upvalu ejait(taikkua aittutauluaKattajut paitsijimmut upvalu ânniasiuimmut). Allatâttaukattajut allaKutingit. Takujaugiattujuk ikajuttikagialik kajusigumagiamut.
2	Immigolingallutik ukautjigianikkut iluani ânniasiuipvilliaKattanik	SikareKattanik ilitagijaugutikalluni nalunaikkutallagik. <i>Apigik, ukautjinik, ikajullutik âkKisuillutillu piusitsamik.</i> Ajunnangitumik nukKatitsigasauak, sakKiluaKattajut tungavikallutik ânniasiuipvini.

	ATUTTAUJUT	NALUNAITTAUSIMAJUK
3	UKautijauullutik apitsunikkut: piusigijaugumajutigut uKautjigianikkut tungavikKallutik apitsugalallutik takunnâluallutik sikareKattajumik "uKautjigiaKattangimagillutik".	atuttaugajattuk Nunalet Kanuittailinnimut kiggatuttiujunut ammalu asinginnut Kanuittailinimut suliaKattiujunut. Pigiasikattajut apitsugalagamik angittaugiamut ikajuttaugialimmut uKâlautikagalagamik, ottotigillugu, "Mâna uKâlagalagamik sikareKattanigijait piujong"? "ikajugajakKinga Kanutuinnak Kaujisaguma Kanuk atugajammangâppit ikajuniattumik ilinnik ikilliumigiamut sikareKattanigijait upvalu nukKagiamun"? "Mâna ikittuni minofinni uKâlautikagajakKitâ Kanuk sikareKattagavit attuillimmangât inosigijanning isumâlotigijanning?"
4	Kimigguluta takujaugajattunik sikareKattajunik: Kimiggunik Kanuk najuttitigimmangâmmik sikarenik atullutik nalunaitsisiasongujumik piusimmik. Ilinniatitsinik Taikkununga suliaKattilagijuijunut Kanuittailinimmut Australiam).	Takujaugiattusimajut nipiliuttaulutik atullutillu nâmmasiattumik piusiliugutinnik. Takujaugiattusimajut ilisimallagijutigut ammalu nâmmasiattumik tigumiattaujut. Takujaugiattusimajuk siammatitauniangituk.
F	<i>Ilinnianik ammalu piniannisak ilingajumut Kanuittailinimmut suliaKattiujunut</i>	
1	SiKalinnik ilinnianik Kaningitukkut ilinnianik ilingajumut suliaKattilagijuijunut Kanuittailinimmut ilingattilugu nunalet piniannisak suliatsamut. IlauKataujut annigitillugit pitjutigigumajanginnik Kaujisagamut pigumajanginnik atuinnautitauppat, Kimiggulugit namminimminik piusigijanginnik sivungagut ammalu pijagesimalippata, atuatsikattalutik ammalu suliatsatâtiKattalugit Kagitaujatigut ammalu phonnikut ikajuKattalugit phonnikullu katimaKattalutik. Nunalik suliatsak atuliaKittauluni, ottotigillug, pitsaKajunik ilinnianik, illugusimmi ilinnianik nalunaillugit jârîngit, nâlautikkut uKâlaKattalutik.	Atuinnausongulluni ilonnainut ilauKatautillugit ajunnatumik aivigijausot nunalimmiu. IlinniaKattamata pigalalimmata ammalu takunâtlutik piniannigijaujut. SangijotitsiKattajuk ilinnianik katingatitaummata Kaujimajaugasugijaujut ammalu ottugannik. Ajunnamat ikajuttaulualugatit suliaKapvigijanginnit. Atugatsait ukuangutillugillu <i>Sivukkatiugiasinnik Asianguigiamut</i> atuttausok allavitsaKalluni, tapvainak Kaujimajaugejunik ammalu ilinniagatsait ammalu <i>Ulapitsainikkut Sikarenit</i> atuagait.
2	Sikarenik uKautjigijajik ilinniatitsinik Kaningitukkut ammalu suliangujunik. Ammalu sâkkut katimannik. AtuliaKittitausimajuk nunagijaujuni Nunavik, Nunavut ammalu Nunatsiavut sakKittitautlutik Pauktuutit Inuit Annait Canadami, Canadalimâmi Allait ammalu Inuit Nunalet Kanuittailinimmut kiggatuttet katutjikatigenga ammalu nunakKatigengitit Kanuittailinimmut pitsatunilet.	AjunnaKattajuk tigumiagamut ikajuttet katimattinik akuni Kângiutisimalimmat taimailuattuk katimannigikattajangit apomautauKattamata ulluni pigatsagijauKattajunik Kanuittailinimmut suliaKattiujunut. Ununningit KinugautiKasimajut pigumasimanninginnik ikajuttikagamik katimattiujunik. Ilinniatitaugialet, akilittauKattagialet itsivautatsait. AtuttauluaKattajut unavuk <i>Ikajujut SikareKattajunik Ulapitsainikkut</i> atuagak.
G	<i>Kagitaujatigut – iluani atuttausot</i>	
1	<i>Inuit Sikaregunnaigiamut Kaujigatsait Kagitaujatigut.</i> www.InuitTobaccofree.ca	Aivigijausok 24/7. PitaKajuk sunatuinnanik pitjutaujunik siKalet pitjutigitlugit ikilliumigiamut adjiliuttausonik allaKutiusongutillugit, taggajâk, tusagatsait ammalu aivigijaugiallatausonik.

	ATUTTAUJUT	NALUNAITTAUSIMAJUK
2	NukKangalluni inoset Nállugu- atuttausol ammalu sitamanik woginik aivigijausok inosuttunut sikarenik nukKangagiamut. Kanuittailinimmut Canadami. www.quite4life.com/index_e.asp	QnukKangalluni inoset Nállugu ikajuKattajukk inosuttunik ilinniagi allagiamut summat sikareKattamangâmmik, atuinnaguttigiamut nukKagiamut, sunanik nigijugiamut nukKangalippata, puttusivallialugit sangijogiamut otuganginnagiamut – pigiasigaluappata, ammalu sanallutik maligajattanginnik piniannisamik pannaigutiKatsialutik nukKagiamut kajusitiKatsialutillu.
3	Pitsanik ammalu Pitsaliup Atugajattanga www.pregnets.org	kaujigatsait ilinganiKajunut piungitunik sakkigajattunik sikareKattanik ammalu avatik siKalet sikareKattanik ilingajunut annanut.
4	SikareKattajunut ikajupvik Kagitaujatigut iluani – Canadami Kanimmiasialuit katutjiKatigegutinga Kagitaujanga http://ccs.stopsmokingcentre.net	Ikajusot, Kagitaujatigut kiggatotik ikagajattunik pitalik, atugatsanik ammalu ikajotitsait ikajugiamut nukKagiamut sikarenik.
5	Sikaregunnailaugit – Kanuittailinimmut Canadami Kagitaujanga www.gosmokefree.ca	Ikaujigatsait pitjutikatluni Kanuittailinimmut attuiKattajunik, sikarettausimajunik iset, piusigijauKattajut sikarejunut, siKaliliuKattajut, uKautjigiagutet nukKagiamut sikarenik, aivigijausongummijut Kaujigatsait siKalet pitjutigittugit ammalu Bob-iup allasimajangit nukKagiamut. SikareKattajut suliagigajattangit ÄkKutiKalluni nukKagiamut”Kagitaujatigut upvalu tikisaillutik atuagammik (akikangituk).

	ATUTTAUJUT	NALUNAITTAUSIMAJUK
H	Canadalimâmi nukKatuinnagiamut phonnet	
1	nukKatuinnagiamut phonnet. SikareKattajut uKautjigiagijinut uKâlapvikagajattut Kangatuinnak phonnikut, kiggatotingit KaujimajaukKujautillugit allatausimatillugit ammalu tevekkut. PhonnikKattajut sutaijagalattunik piusikaKattitaugajattut nukKavalliagiamut.	kajusitigijaujuk Maori nunagijanginni. Canadalimâmi suliangujut pigiasitainnakasâlittuk Canadami, ikKanattumik pigasuajut ilautitaukKulugit Inuit ammalu Allait.

